

1972 - פרשת הטבח בנמל התעופה לוד (נתב"ג)

מאת: סרן חיים אזולאי, תובע צבאי בפרקליטות אזור יהודה ושומרון, התביעה הצבאית

במאי 1972 נחת מטוס אייר פראנס בנמל התעופה לוד. מהמטוס ירדו שלושה אזרחים יפניים. הם שלפו מהמזוודות רובי קלצ'ניקוב ורימוני יד ובאמצעותם רצחו 24 בני אדם ופצעו כ-80 נוספים. קוזו אוקמוטו, המחבל היחיד שנותר בחיים, הועמד לדין בבית המשפט הצבאי בלוד ונידון לשלושה מאסרי עולם.

רקע עובדתי

בשלהי שנות ה-60 של המאה הקודמת הייתה התעופה הבינלאומית יעד לפיגועי טרור. מטרות ישראליות היוו באופן טבעי, יעד ראשון ומועדף לפיגועים אלה. שבועות ארוכים טרם ביצוע הפיגוע ערכו חברי ארגון "הצבא האדום

היפניי" טיסות בקווי אל על, בין אירופה לארצות הברית, כדי ללמוד את סידורי הביטחון הישראליים, ולא פעם עוררו את חשדם של אנשי הביטחון. על אנשי ההתארגנות נמנה קוזו אוקמוטו, אשר הונחה לעלות על מטוס אל-על שטס על קו מונטריאול-פריז. הבחור הצעיר, כבן 23, עורר את חשדם של אנשי הביטחון הישראליים, בכך שקנה כרטיס טיסה במחלקה ראשונה, צעד שאינו אופייני לצעיר בן גילו. לאור התנהגותו, תשאלו אותו אנשי הביטחון על סיבת נסיעתו, מי מימן את כרטיס הטיסה, והאם בכוונתו להמשיך מפריז לביירות. לבסוף, על אף החשדות, טס אוקמוטו מניו יורק לפריז במטוס בואינג 707 ועקב אחר סידורי הביטחון בטיסה.

משהגיע לפריז יצא לביירות, שם יצר קשר עם שני סטודנטים יפנים נוספים: טאקשי אוקודיירה ויאסודה יאסוקו. שלושתם הקימו יחד חוליית טרור ותכננו לבצע פיגוע באחת הערים הגדולות בישראל. השלושה הגיעו למחנה אימונים של ארגון הטרור "החזית העממית לשחרור פלסטין" בבעל בק, שם נפגשו עם ראשי הארגון, עברו אימוני כושר גופני, אימוני ירי ושימוש בחומרי נפץ. ב-16 במאי 1972 נודע לחברי החוליה כי בניגוד לתכניתם המקורית, הוטל עליהם לבצע פיגוע בנמל התעופה לוד. חברי הארגון חששו כי הם נתונים תחת מעקב של כוחות הביטחון הישראליים וניסו לצמצם את הסיכון שבחדירה לעומק המדינה. על-כן הוחלט על פעולה בנמל התעופה הבינלאומי מיד עם נחיתת החוליה בישראל.

בליל ה-30 במאי 1972, בסביבות השעה 22:30, עמדו אוקמוטו וחבריו בתוך קבוצה של נוסעי טיסת "אייר פרנס" שנחתה זמן מה קודם לכן בנמל התעופה לוד, והמתינו למזוודותיהם. איש לא יכול היה להעלות על דעתו שהם חברים בארגון הטרור הבין-לאומי "הצבא האדום היפני" ושהגיעו לישראל בשליחות הארגון הפלסטיני "החזית העממית לשחרור פלסטין".

כשקיבלו השלושה את מזוודותיהם הם שלפו מתוכם תת מקלעים ורימונים והחלו לירות ולהשליך רימונים לכל עבר וללא הבחנה. כשפסקה האש היו מוטלים על רצפת אולם הנוסעים עשרים וארבעה

הרוגים וקרוב לשמונים פצועים. שמונה מן ההרוגים היו ישראלים והאחרים תיירים זרים. אחד מהתוקפים נהרג על ידי אנשי הביטחון באולם, ואילו השני התאבד באמצעות פיצוץ רימון יד. השלישי, **קוזו אוקמוטו**, נמלט לרחבת חניית המטוסים וניסה לפגוע בנוסעי אל על, אך נלכד ונתפס בידי כוחות הביטחון.

ההליך המשפטי

לצורך העמדתו לדין של קוזו אוקמוטו, הוקם מותב מיוחד בבית המשפט הצבאי שפעל בלוד, שהיה רשאי להטיל עליו עונש מוות. המשפט נפתח ב-10 ביולי 1972. אב בית הדין היה המשפטן סא"ל אברהם פריש, ולצדו ישבו בדין השופטים סא"ל רם עברון וסא"ל ברוך ארבל. כתב האישום כלל פרטי אישום שבראשם גרימת מותם של עשרים וארבעה אנשים ופציעת רבים אחרים, לצד עבירות נוספות שנבעו ממעשיו.

אוקמוטו הודה בכל המיוחס לו, מבלי להביע חרטה על מעשיו, ובית המשפט הצבאי הרשיעו בכל סעיפי האישום. ב-16 ביולי 1972, יממה טרם מתן גזר הדין, קיימה ממשלת ישראל דיון בשאלה

האם לשנות את החלטת הממשלה מאוקטובר 1967, לפיה אין לבקש עונש מוות בבתי משפט ובבתי דין צבאיים, ולהורות לתביעה הצבאית לבקש כי יוטל עונש מוות על אוקמוטו. הדיון בממשלה הפך לדיון עקרוני בשאלת עונש המוות ובדבר משמעות העתירה לעונש כזה או מימושו, ביחס לדמותה הערכית של מדינת ישראל. לבסוף הוחלט פה אחד להותיר את החלטת הממשלה על כנה, כך שהתביעה הצבאית לא תבקש להטיל עונש מוות על אוקמוטו.

ב-17 ביולי 1972 נידון אוקמוטו לשלושה מאסרי עולם ועוד עשר שנות מאסר. בנימוקי פסק הדין קבע בית המשפט כי לנוכח חומרת מעשיו היה ראוי להטיל על אוקמוטו את העונש המרבי הקבוע בחוק (מוות), אך הוא החליט שלא לעשות כן לאור בקשת התביעה הצבאית. קוזו אוקמוטו ריצה כ-13 שנות מאסר ושחרר מן הכלא ב-21 במאי 1985 במסגרת עסקת גייבריל (עסקת חילופי שבויים בין ישראל לבין ארגון "החזית העממית לשחרור פלסטין")

הטרוריסט קוזו אוקמוטו (שני משמאל) וטרוריסטים אחרים ששחררו, בעלייתם למטוס בדרכם מישראל לג'נבה (אבי הרניק, לע"מ, 20 במאי 1985)

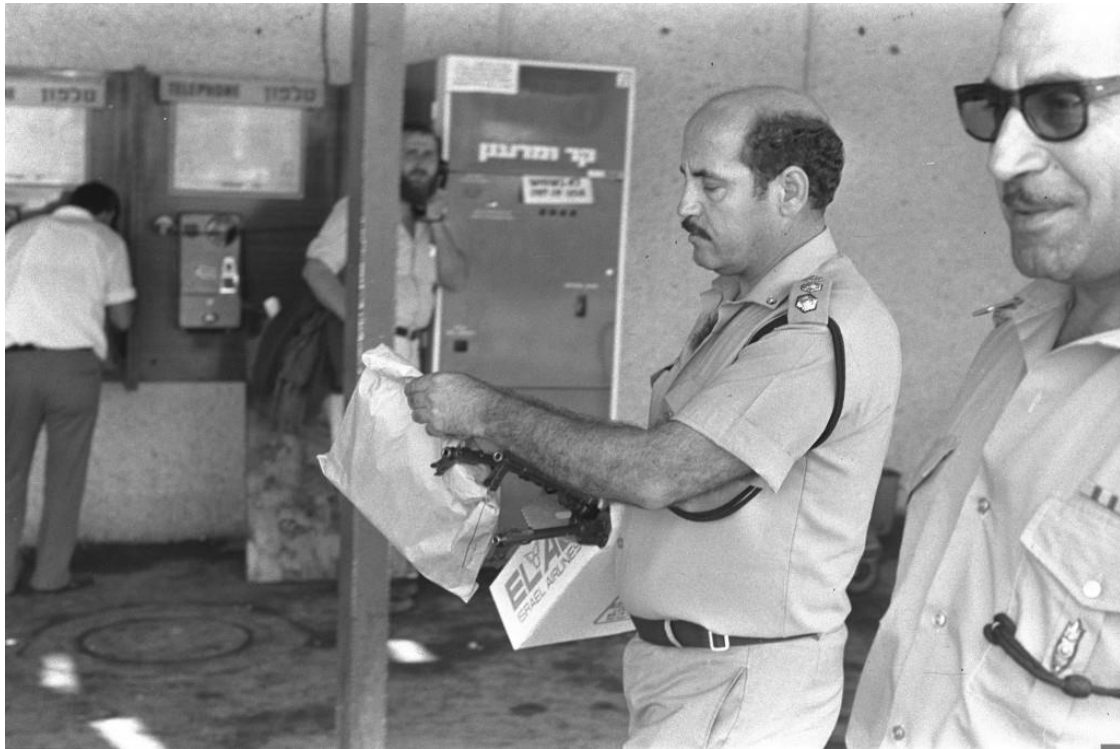
חשיבות הפרשה

מעשה הטבח עורר זעזוע במדינה ובעולם כולו, וסערה תקשורתית הן בישראל, הן ברחבי העולם. רציחתם של נוסעים רבים ובהם קבוצת צליינים מפורטו ריקו שהגיעו לביקור בארץ הקודש, גרר גל של גינויים בעולם. בעקבות הטבח הוגברה משמעותית האבטחה בנתב"ג והוא נחשב כיום לאחד מנמלי התעופה הבטוחים בעולם. גם חברות התעופה השונות תגברו את מערכי האבטחה בטיסות. לפרשה גם חשיבות רבה בדיון העקרוני האם ראוי ונכון להטיל עונש מוות על מי שביצעו פיגועי טרור רצחניים כנגד חפים מפשע. הייתה זו פרשה אחת מיני רבות, בהן הפרקליטות הצבאית שימשה שחקן חשוב בלחימה נגד הטרור, כאשר תובעיה נדרשים להעמיד לדין מי שמבקשים לפגוע

בישראלים אך בשל היותם ישראלים ; נוכח השיח הציבורי הער ואופיו הייחודי והבין-לאומי של המקרה, התביעה נדרשה לפעול באותו תיק מתוך זהירות מיוחדת ולהתנהל באופן הרגיש והזהיר ביותר שמקרים מסוג זה מכתיבים.

מדוע בחרתי בנושא?

במסגרת תפקידי כתובע צבאי בתביעה הצבאית בשומרון, אני עוסק בהעמדתם לדין של פלסטינים אשר ביצעו עבירות שונות, חלקן חמורות במיוחד, כנגד מטרות ישראליות. הטבח בנמל התעופה לוד הוא אירוע קיצוני בחומרתו, בו היו מעורבים אזרחים זרים לסכסוך הישראלי-פלסטיני, אך דווקא בשל כך הוא ממחיש היטב את תפקידה החשוב של הפרקליטות הצבאית בטיפול באירועים מסוג זה. הפרקליטות הצבאית היא חוליה חיונית במאמצי המדינה להילחם בטרור על ידי ענישה מרתיעה הגומלת באופן הולם לפועלים נגד ביטחון המדינה, באמצעות העמדתם לדין, ובניהול הליך משפטי זהיר ואחראי, המתחשב בכלל נסיבות העניין.

שוטר אוהז במכונת היריה ששימשה את המחבלים היפנים (ארכיון המדינה)

להרחבה בנושא, ראו את המקורות הבאים:

- ארכיון המדינה, הטבח בנמל התעופה לוד (נתב"ג) ;
- מאיר חוטקובסקי "שדה הקטל: 40 שנה לטבח שביצעו אוקמוטו וחבריו", **YouPost** (30 במאי 2012) ;
- ירון דרוקמן "כשמחבלים מיפן ריססו בנמל התעופה", **Ynet** (31 במאי 2014) ;
- סרט ארכיון מפרשת קוזו אוקמוטו, מיום 23 ביוני 1972 ; ארכיון AP, אתר **Youtube** : https://www.youtube.com/watch?v=SZ_MbzzDVeU .